

Gremo na radio!

Let's go to the Radio!

Mojca Velušček

Osnovna šola Šmartno pod Šmarno goro
mojca.veluscek@os-smartno.si

Povzetek

V šolskem letu 2011/12 je OŠ Šmartno pod Šmarno goro sodelovala z nacionalno radijsko postajo »Radio Slovenija«. Aktivnosti pri nastajanju in evalvaciji enourne mladinske radijske oddaje »Radio HUDO« so potekale skozi celo leto. Predmet radio je bil od vsega začetka načrtovan v obliki projekta z namenom izdelati oddajo, ki jo bo poslušalo v soboto dopoldan med deveto in deseto uro občinstvo po vsej Sloveniji. Profesionalna IKT oprema nacionalnega radia in klasična šolska IKT oprema sta se intuitivno prepletali v vseh fazah dela: od skupinskega urejanja scenarija preko snemanja anket, intervjujev, reportaž in obdelave zvočnih sporočil in nenazadnje do oddajanja naših sporočil preko radijskih valov in objave na spletnih straneh šole in www.rtv slo.si ter dokumentiranje na socialnem omrežju Facebook.

Ključne besede: radio, IKT oprema, praktično delo, Radio Slovenija

Abstract

In the school year 2012 the primary school Osnovna šola Šmartno pod Šmarno goro cooperated with the national radio station »Radio Slovenija«. The activities of creation and evaluation of a one-hour youth radio show called »Radio HUDO« were spread throughout the whole school year. The school subject Radio had been planned beforehand as a project to create a radio broadcast to be aired on a Saturday morning between 9 AM and 10 AM nationwide. The use of professional ICT equipment and of standard school ICT equipment were intuitively intertwining through all of the phases of the work: from the cooperative scenario editing, through recording of queries, interviews, reports and sound editing and finally to the broadcasting of the show through the radio, the publishing on the school's website and on the www.rtv slo.si and to popularizing the show on the social network Facebook.

Keywords: radio, ICT equipment, learning by doing, Radio Slovenija

1 Uvod

Marca se učenci od šestega do osmega razreda odločajo za izbirne predmete, ki jih bodo obiskovali naslednje šolsko leto. Kar precej se jih odloči za medijsko vzgojo. Lani se jih je prijavilo osem. Komaj zadosti, da smo imeli skupino. Letos jih je petnajst. Po novem jih bo pa kar sedemintrideset. Vloženo delo zadnjih dveh let je očitno pritegnilo mlade od 12 do 14 let, da nadaljujemo. Količina učencev v skupini se v primerjavi z začetno pomnožila kar s faktorjem 4,5. Številka me navdušuje, po drugi strani pa bo potrebno pedagoško delo z veliko skupino načrtovati drugače.

2 Umestitev predmeta radio v osnovni šoli

2.1 Medijska vzgoja in šola

V učbeniku medijske vzgoje iz leta 1996 beremo: »Že leta šole in nekateri straši kot noj potiskajo svoje glave v pesek in poskušajo ignorirati medijsko kulturo« (Renee Hobbs, Vzgoja za medije, str. 14). Danes je večina učilnic že opremljenih z računalnikom, zvočniki, projektorjem, mnogo pa tudi z interaktivnimi tablam. Vsaka šola ima računalniško učilnico. Uporaba medijev pri pouku je postala standard. Integrirali smo jih v obstoječe predmete. Novosti v urniku so se pojavile v košarici izbirnih predmetov. Učitelji ponudijo izbirne predmete, za katere izpolnjujejo formalne pogoje in so jim blizu. Učenci izberejo predmet, ki je blizu njim. V skupini medijske vzgoje se praviloma srečajo učenci in učitelji, ki medije sprejemajo z odprtimi rokami v pasivni vlogi, družji pa jih želja po lastni produkciji.

2.2 Mediji v današnji družbi

Mediji igrajo v današnji družbi pomembno vlogo: kultno je imeti dober telefon, kupiti televizijo z mnogo funkcijami, poslušati neko radijsko postajo, med tekom imeti slušalke v ušesih in iPod v žepu, se sprehajati s prstom po iPadu ter ob tem gledati filme, igrati nogomet ali pa zgolj listati po spletnem časopisu. In v tej družini naj ne bi bilo »kul« izbrati medijske vzgoje? Predvsem starejši, ki niso odrasli z digitalnimi napravami, imajo v začetku pomisleke pri uporabi poplave naprav in naprav. Tudi med učenci se najdejo takī. Pri nekaterih igra veliko vlogo tudi položaj družine. Medijska vzgoja je za take učence ena od dobrih priložnosti, da se naučijo uporabljati tehnologijo v povezavi z njeno uporabnostjo. Psihološko gledano so mediji nova cerkev ali pa kult. Doživljamo iluzijo bližine. Ob pasivni uporabi imamo občutek, da smo sredi dogajanja in vključeni v skupnost, čeprav ležimo na kavču, smo sami doma, se vozimo v avtu ali pa pomivamo posodo. (Vzgoja za medije, 1996, str. 20 - 26)

2.3 Radio postane aktualen po predmetu televizija

Izbirni predmet radio je na šoli, kjer poučujem, zaživel potem, ko so učenci imeli izkušnjo z izbirnim predmetom medijska vzgoja – televizija. Narava dela pri obeh predmetih je zelo podobna. Prevladujejo praktično delo, primeri, delo v timih, pisanje scenarijev, snemanje, montaža in

: Radio
ji

predvajanje. Pri mediju radio moramo z zvokom pri žanrih kot so intervju, reportaža, anketa pri poslušalcu ustvariti sliko dogajanja.

2.4 Projektno delo namesto učenja

SLIKA 3: Obdelava posnetkov s tonskim mojstrom Radia Slovenija

Pri pouku medijske vzgoje – radio analiziramo naše izkušnje z slišanim medijem. Ukvarjamo se s posebnostmi medija radio in ga primerjamo z ostalimi oblikami množičnega (s)poročanja. Delo poteka v obliki projekta.

Pri medijski vzgoji radio ne pišemo pisnih preizkusov znanja. Učenci ne zapisujejo v zvezke in ne prinašajo k uram klasičnih domačih nalog.

Naučimo se napisati scenarij. Smiselno je oblikovati krajše povedi. Govor naj bo preprost, jasno izraženo mora biti sporočilo pripovedovalca. Kar nekaj usklajevanja je potrebno, ko zaidemo do vprašanja jezika: pogovorno ali slovnično pravilno.

Delo vedno poteka v timih. Najbolje se obnesejo skupine, kjer sodelujejo štirje učenci.

Teme za nastajanje oddaje so predmet dogovora med učenci. Učitelj je v vlogi svetovalca, učence usmerja ter jim priporoča. Prav tako je učencem prepuščen izbor glasbe.

Pri predmetu radio učenci dobijo tehnična znanja, ki so potrebna za snemanje, obdelavo in dodajanje zvoka. Na voljo je že kar nekaj brezplačne programske opreme za zvok, ki je precej preprosta in jo vsi učenci zlahka osvojijo v nekaj šolskih urah.

3 Načrtovanje in izvedba sodelovanja z Radiem Slovenija

Ideja o sodelovanju s »pravo radijsko hišo« se je porodila že pri branju učnega načrta, kjer je zapisano naslednje: »V sodelovanju z lokalno radijsko postajo učenci oblikujejo mladinsko radijsko oddajo« (Učni načrt, Izbirni predmet, Vzgoja za medije, str. 13). V iskanju možnosti se je šola prijavila na razpis za mladinsko radijsko oddajo Hudo!, ki je na sporedu vsako soboto od devete do desete ure na prvem programu Radia Slovenija.

3.1 Priprave na prihod radijske ekipe na šolo

Na prvi pogled je program deloval preprosto. Vendar je bilo pred prihodom potrebno načrtovati vse podrobnosti, da je kasneje delo »na terenu« potekalo gladko. Voditeljica radijske oddaje je natančno opisala vse faze dela že ob prvem kontaktu po e-pošti. Najprej se je bilo potrebno dogovoriti za termine na naši šoli. Termin oddaje je bil postavljen na 21. januar 2012. V tem mesecu je bilo potrebno opraviti približno 20 strnjenih ur timskega dela s skupino učencev medijske vzgoje. Glede na to, da smo delali v popoldanskih urah po pouku, je to za seboj potegnilo kar nekaj dogovarjanj, saj imajo učenci v popoldanskem času

dostikrat že utečene dejavnosti ali druge obveznosti izven šole. Poleg tega je delo, ki se je zavleklo v vikend in pozne popoldanske ure, za seboj potegnilo organizacijo prehrane, prevoza ipd.

Načrtovani termini:

- 3. januar 2012 od 13.40 do 15.10: oblikovanje teme, timov, določitev dejavnosti za pripravo snemanja (Šmartno)
- 9. januar 2012 od 13.30 do 16.00: teorija (Šmartno)
- 16. januar 2012 od 13.30 do 18.00: praktični del (Šmartno)
- 21. januar 2012 od 7.15 do 12.30: snemanje v živo na Radiu Slovenija

OŠ ŠMARTNO POD ŠMARNO GORO
CESTA V GAMELINE 7
1211 LJUBLJANA – ŠMARTNO
Datum: 06.12.2012

OBVESTILO
DELAVNICE RADIA SLOVENIJA
JANUAR 2012

V januarju 2012 bodo za učence izbirnega predmeta Medijska vzgoja RADIO organizirane radijske delavnice v sodelovanju z nacionalno radijsko hišo Radio Slovenija. Delavnice bodo potekale v štirih sklopih. Pripravili bomo enourni radijsko oddajo »Radio HUDO«. Snemanje bo potekalo v živo na prvem programu Radija Slovenija dne 11. 1. 2012 med deveto in deseto uro. Zato vas vabimo, da nam v tem času prisluhnete preko radijskih valov.

ČASOVNICA:

- 3. JANUAR 2012 od 13.40 do 15.10: oblikovanje teme, timov, določitev dejavnosti za pripravo snemanja (Šmartno)
- 9. JANUAR 2012 od 13.30 do 16.00: teorija (Šmartno)
- 16. JANUAR 2012 od 13.30 do 18.00: praktični del (Šmartno)
- 21. JANUAR 2012 od 7.15 do 12.30: snemanje v živo na Radiu Slovenija

Delavnice so za učence v celoti brezplačne in bodo potekale na šoli. 21. januarja 2012 pa bo potekalo snemanje na drugi lokaciji, takrat pa učenci potrebujejo Urbano.

Organizacija: Mojca Jamnik, prof.

SOGLASJE

Spodaj podpisani/a potrjujem, da sem seznanjen/a z obvestilom za delavnice v sodelovanju z Radijem Slovenija po urniku v mesecu januarju 2012 in soglašam, da se moj sin/hči delavnic udeleži. Seznanjen/a sem tudi s stroški prevoza na snemanje v živo dne 21. 1. 2012. Poskrbel/a bom, da bo moj otrok imel s seboj Urbano.

Ime in priimek učenca: _____

Podpis staršev: _____

SLIKA 4: Obvestilo za starše pred začetkom intenzivnega dela v januarju

3.2 PRIPRAVE NA DELAVNICO: 3. januar 2012

Pred prihodom radijske ekipe smo se z učenci srečali popoldan za dve šolski uri. Najprej smo organizirali igro »partnerska borza« ter se razdelili v skupine po štiri. Pomembno je, da so skupine organizirane tako, da bo sodelovanje v timu čim bolj učinkovito in produktivno. Za vsakega od učencev v timu smo določili primarno vlogo: organizator, tehnik, stiki z javnostjo, skrb za besedila. Poudarili smo, da je vsaka skupina v celoti odgovorna za opravljeno delo. Nastale skupine so bile organizirane zelo tipično. Fantje so se našli skupaj, dekleta pa so se grupirala po razrednih skupnostih z nekaj izjemami.

Sledilo je določevanje rdeče niti naše oddaje, to je teme. Vsak tim se je moral poenotiti za eno temo, tako da smo na koncu dobili 4 različne predloge. Pojavilo se je kar nekaj eksotičnih idej. Fantovske teme so bile športno igričarsko obarvane, dekliške pa so se nagibale v svet mode in oblačenja. Mentorica sem bila dolžna opozoriti na dejstvo, da je potrebno temo oddaje določiti tudi na podlagi oblikovanja vsebine oddaje (koga bomo spraševali, kaj bomo spraševali, raznolikost gostov, vprašanj ipd.). Na koncu smo se poenotili za temo: Facebook. Že prej smo dobili seznam »prepovedanih tem«, saj so bile v tem šolskem letu že na sporedu.

A kasneje se je tema »socialna omrežja«, kljub temu da ni bila na omenjenem seznamu, izkazala za pred kratkim obravnavano na mladinskem programu. Fantje medijske vzgoje – radio so na koncu popustili in tako je na situ ostala tema: »moda«.

Radio Hudo! Moda

Sobota, 21.1.2012 ob 9:05

Mladi novinarji z OŠ Šmartno pod Šmarno goro so na novinarskih delavnicah v teh dneh odkrivali svet mode. Vsaka generacija ljudi namreč želi vsaj malo vplivati in spremeniti modo in tako pustiti svoj pečat v zgodovini. Kaj je danes za mlade moderno in koliko se podrejajo trenutnim modnim smernicam? Kako je z ličenjem v osnovni šoli, kakšne pričeske so dekletom in fantom všeč in kaj o modi pravijo strokovnjaki? O vsem tem v tokratni oddaji z voditeljicama Tadejo Bizilj in Špelo Šebenik ter mladimi z Osnovne šole Šmartno pod Šmarno goro.

Like 2

Tweet 0

[Arhiv >>>](#)

Facebook

SLIKA 5: Napovednik naše oddaje na spletni strani Radia Slovenija

3.3 TEORIJA in PRIPRAVE NA SNEMANJE: 9. januar 2012

Na prvi delavnici sta nas radijski novinarki presenetili, saj nas je prišel obiskat znani novinar Radia Slovenija Robert Bogataj. Zato smo se potrudili in zanj pripravili nekaj vprašanj.

SLIKA 6: Pripravili smo se na obisk znanega novinarja Roberta Bogataja

Presenečenju je sledilo spoznavanje z nekaj teoretičnimi osnovami poznavanja radia. Učenci so se seznanili z značilnostmi radia. Za »domačo nalogo« so morali poslušati nekaj oddaj iz arhiva Radia HUDO. Novinarki sta predstavili faze pri nastajanju oddaje ter nam postavili vprašanja, ki si jih moramo zastaviti predno se odpravimo pripravljat oddajo kot so: Kaj želimo sporočiti, kje bomo dobili informacije ter izpostavili časovni vidik.

Pred drugo delavnico so učenci dobili še pomembno nalogo – napisati osnutek scenarija. Časa za to so imeli zgolj do četrтка, kar pomeni 3 popoldneve. Zaradi zanesljivosti skupine smo za vsako skupino določili vodjo. Poleg tega je bilo do naslednjega tedna potrebno organizirati, da bodo nastopajoči (anketa, intervju, reportaža) v oddaji ob določeni uri prisotni na snemanju. Predlog osnutka organizacije intervjuvancev smo dobili s strani novinark.

Radio HUDOI!
Razdelitev nalog po skupinah, OŠ Šmartno pod Šmarno goro

KDO?	DEJAVNOST	VISTA PRISPEVKA	Koga boš vprašal/-a?	KONTAKTNA TEL. ŠTEVILKA
Edi, Luka, Demen, Andraž	Plesne vaje	Reportaža, IZJAVE	Učiteljica plesa, učenci	Vprašanja za učiteljico: 1-kako se obnašate za valco? 2-koliko časa pa porabite za urejanje? 3-kajlino obloze imate poravnati za na ples? 4-kajlino stili oblačila vam je najbolj pri srcu? 5-kje pronašate kupaletne oblačila? 6-kajlino hitro imate poravnati za ples? 7-kaj vam pomeni beseda moda? 8-kajlino mislite da je za ples pomemben stili oblačila?
Edi, Luka, Demen, Andraž	Odmor	Anketa	Učenci, učitelj (Lirika CB, Grolegger, Juras, Maruša CB, Andraž Oblak, Simona Turk, Setričar, Petrica)	Kako izbirate oblačila za v šolo?
Edi, Luka, Demen, Andraž	Modni trendi pri smučanju	Intervju	Učenska smučarka Kaja B. A	
Liza, Lara, Katja, Glorija, Anamarija	Frizerski salon	Reportaža/intervju	Frizerka	Stanka 051/456400
Liza, Lara, Katja, Glorija, Anamarija	Pediker (v frizerskem salonu)	Intervju	Pediker	

SLIKA 7: Priprava na intervjuje in reportaže

3.4 SNEMANJE: 16. januar 2012

Na drugi delavnici je bila ekipa Radia Slovenija kar številčna in dobro opremljena. Na šolo so prišli trije novinarji in dva tehnika. S seboj so prinesli terensko opremo za snemanje in obdelavo posnetkov. Iz reportažnega kombija pa bi lahko signal pošiljali direktno v eter. Pred samim delom so se učenci naučili uporabljati profesionalno opremo pravih »radijcev«. Naučili smo se, kako je potrebno upravljati snemalno napravo, kako držati mikrofonski ter se spoznali s programsko opremo za montažo zvoka in dodajanje glasbe. To je šlo izjemno hitro. Potrebovali smo približno pol ure.

SLIKA 8: Kako delujejo snemalne naprave?

SLIKA 9: Osmošolke pri obdelavi zvoka

Nato pa je sledil vsebinski – kreativni del. Posneli smo intervjuje in reportaže s povabljenimi. Ker so bile na šoli ravno plesne vaje, smo učiteljico plesa povprašali o modnih smernicah za

valetu. Učiteljica razrednega pouka nam je povedala, kako ona izbira oblačila za šolo. Učitelj tehnike pa je zaupal, da se ne ozira na modne trende, ampak pazi, da ima njegova obleka zaščitno funkcijo, saj je delo v njegovi učilnici polno žaganja in prahu. Učence smo povprašali po modnih dodatkih. Odpravili pa smo se tudi v bližnjo okolico in posneli ankete. To je bilo kar zahtevno opravilo, saj smo že v začetku naleteli na ljudi, ki niso želeli odgovarjati. S podporo novinarjev smo se naučili vztrajnosti, nismo obupali in uspelo nam je posneti anketo tudi na ulicah blizu šole.

SLIKA 10: Pred pošto se je anketi prijazno odzval mimoidoči občan.

SLIKA 11: O oblačenju na televiziji nam je pripovedovala novinarka Jasna Tepina.

SLIKA 12: Intervjuji z učiteljem tehnike, plesno učiteljico in učiteljico 5. razreda

Po uri snemanja smo dobili dovolj gradiva. Usedli smo se v učilnico in pričeli z montažo posnetkov, kar se je zavleklo krepko v večer. Fantje so montirali v reportažnem kombiju. Šolo smo zapustili, ko se je že krepko zmračilo.

SLIKA 13:Montiranje posnetkov s tehniki Radia Slovenija

3.5 V ŽIVO NA RADIU SLOVENIJA: 21. januar 2012

Med drugo in trejo delavnico so morali učenci dopisati v scenarij še vezno besedilo za snemanje v živo ter izbrati glasbo. Potrebno je bilo kar nekaj pomoči in spodbude s strani odraslih, ob koncu sta novinarki Radia Slovenija preuredili scenarij, da je oddaja v živo potekala tekoče.

Na dan oddaje smo se z učenci odpravili na pot ob zgodnji sedmi uri s kar precej rezerve, saj se je oddaja v živo pričela ob 9:05. Zasedli smo največji studio na radiu Slovenija, ki je po navadi – kot so nam povedali tam – namenjen večjim političnim soočenjem. Usedli smo se pred mikrofone, na ušesa smo si nadeli slušalke in se podali v eter. »To je bil najbolj čustven trenutek letošnjega radia«, je povedala ena od učenk. Bili smo vznemirjeni, a v spretnih rokah novinark mentoric Tadeje Bizilj in Špele Šebenik. Našo oddajo lahko poslušate v arhivu Multimedijskega centra na naslovu: <http://tvslo.si/predvajaj/radio-hudo-moda/ava2.126601011/>

***** SCENARIJ ZA ODDAJO HUDO! NA 1. PROGRAMU RADIA SLOVENIJA *****
21. januar 2012, 9.05-10.00

A10019 - avizo Program za mlade

J099510 - avizo Hudo

Tadeja: Živjo! Sobotno jutro je tudi danes tako kot vsako soboto na našem 1. programu Radia Slovenija rezervirano za mlade in oddajo HUDO (vsi naglas)!!!

Špela: Uf, tole pa je bilo v en glas - sem se kar na hitro prebudila ...

Tadeja: Špela, ne vem, če si že čisto zbujena - a si ti opazila, da imaš majico narobe oblečeno ...

Špela: Pa ne Tadeja, to je tak stil - nov, odštekan, kul - če pripravljava oddajo za mlade, se morava tako tudi obleči - mladostno, ne ...

Tadeja: Jst mislim, da bom danes dobila še kakšno dobro idejo za mladostniško oblečenje - in sicer od mladih novinarjev, ki so danes z nama v studiu.

Špela: Ja, oni so zdaj imeli dva tedna časa, da v okviru novinarskih delavnic izvedo vse o modi od a do ž ...

Tadeja: Uf, mene že zelo zanima, kaj so posneli in izvedli - a jim kar prepustiva mikrofona?

Špela: Seveda!

Edi: Ja, Tadeja in Špela, kot sta že povedali, je danes pa res eno lepo sobotno jutro.

Glorija: Pa še sole ni - to je najboljši del sobote!

Domen: No, pa seveda tudi to, da smo danes na radiu.

Luka: Ja, prav vsak ne dobi priložnosti, da lahko zasede radijski studio nacionalnega radia - in to kar za celo uro.

SLIKA 14: Učenci OŠ Šmartno pod Šmarno goro v studiu

4 Zaključek

Sodelovanje z Radiem Slovenija se je nadaljevalo tudi še po zaključeni oddaji. V mesecu marcu smo skupaj z ekipo Radia HUDO predstavili sodelovanje na delavnicah na Kulturnem bazarju v Cankarjevem domu. V mesecu maju smo skupaj z drugimi sodelujočimi šolami tekmovali na spletnih straneh Radia Slovenija, v juniju pa smo se udeležili zaključne prireditve skupaj z ostalimi sodelujočimi šolami v studiu 14 Radia Slovenija, ki je namenjen večjim prireditvam in se prenašajo v eter. Prvič v zgodovini pa se je mladinska radijska oddaja Hudo prenašala tudi v sliki preko interneta in je še vedno na voljo v arhivu Multimedijskega centra na www.rtvsl.si (<http://tvslo.si/predvajaj/radio-hudo-zakljucna-prireditve/ava2.138078038/>).

Sodelovanje šole z nacionalno radijsko hišo je bilo po mojem mnenju eno od najbolj uspešnih sodelovanj z zunanjimi institucijami, s katerimi sem imela priložnost sodelovati do sedaj. Ekipa radia je imela izjemen občutek za delo z mladostniki. Prepričana sem, da je to za učence enkratna priložnost, ki bo marsikateremu mladostniku krojila poklicno odločanje. Sama kot mentorica pa lahko rečem, da si takih izobraževanj - predvsem, če lahko ob tem delam z mojimi učenci, - želim še več.

Delavnice same so bile odlično načrtovane. V mesecu maju 2012 so se vse sodelujoče šole celo potegovala za privlačno nagrado: Potovanje v London. Potovanje je dobila šola, ki je zbrala največ glasov na spletni strani in prejela najvišjo oceno strokovne žirije. S strani strokovnjakov novinarske stroke bi bila zaželena povratna informacija o strokovnih kriterijih,

ki so odločali o zmagovalcu oziroma na katerih mestih bi skupina radia naše šole še lahko dodelala oddajo.

Viri in literatura

Bizilj, T.: Napovedni za oddajo Hudo (splet). 2012 (citirano 10. 7. 2012). Dostopno na naslovu: <http://www.rtvsllo.si/radioprvi/novica/6024>

Erjavec, K., Košir, M. in Volčič, Z.: Učni načrt za zbirni predmet Vzgoja za medije. Ljubljana, 2006

Košir, M. in Ranfl R.: Vzgoja za medije. Ljubljana: DZS, 1996

Slikovno gradivo

Digitalna učilnica (citirano 10. 7. 2012). Dostopno na naslovu:

http://www.freedigitalphotos.net/images/Computers_g62-Computer_Training_p21884.html

Digitalni mediji (citirano 10. 7. 2012). Dostopno na naslovu:

http://www.freedigitalphotos.net/images/Icon_Sets_g413-Media_Icon_p50910.html